

LT

LT

LT

EUROPOS BENDRIJŲ KOMISIJA

Briuselis, 18.11.2008
KOM(2008) 777 galutinis

25-oji METINĖ KOMISIJOS TEIKIAMA BENDRIJOS TEISĖS TAIKYMO

STEBĖSENOS ATASKAITA (2007 m.)

{SEC(2008) 2854}

{SEC(2008) 2855}

25-oji METINĖ KOMISIJOS TEIKIAMA BENDRIJOS TEISĖS TAIKYMO

STEBĖSENOS ATASKAITA (2007 m.)

1. ĮVADAS

2007 m. rugsėjo mėn. Komisija priėmė komunikatą „Rezultatų siekianti Europa – Bendrijos teisės taikymas“¹, kuriame nurodė, kad „metinėje ataskaitoje Komisija skirs daugiau dėmesio strateginiams klausimams, esamos teisės padėties skirtinguose sektoriuose vertinimui, būsimu darbo prioritetams ir planavimui“ ir taip „rems strateginį tarpinstitucinį dialogą apie tai, kokių mastu įgyvendinami Bendrijos teisės tikslai, susiduriama su problemomis ir gali būti taikomi sprendimai“.

Ataskaitoje atkreipiamas dėmesys į su teisės aktų taikymu susijusias problemas ir nurodomos trys pagrindinės prioritetinės veiklos sritys: 1) prevencija, 2) informacija ir piliečiams kilusių problemų sprendimas ir 3) prioritetų, taikytinų nagrinėjant skundus ir pažeidimus, nustatymas. Joje taip pat pabrėžiama stiprios Komisijos ir valstybių narių partnerystės, grindžiamos darbu ekspertų grupėse siekiant valdyti teisinių priemonių taikymą ir aktyviu bendradarbiavimu sprendžiant problemas, svarba.

Kita išsami informacija apie padėtį įvairiose Bendrijos teisės srityse ir pažeidimų bylų sąrašai bei susijusi statistika pateikiama prie šios ataskaitos pridedamuose Komisijos tarnybų darbinuose dokumentuose².

2. ESAMA PADĖTIS. KLAUSIMAI IR PROBLEMOS

Komisijai, kaip Sutarties sergėtojai, suteikta galia ir atsakomybė užtikrinti, kad būtų laikomasi Bendrijos teisės, tikrinant, ar valstybės narės laikosi Sutarties nuostatų ir Bendrijos teisės aktų. EB sutarties nuostatos, 10 000 reglamentų ir daugiau kaip 1 700 direktyvų, galiojančių 27 valstybėse narėse, sudaro didelę teisinę bazę. Taikant Bendrijos teisę neišvengiamai kyla daug ir įvairių klausimų bei problemų. Tam tikrose srityse susiduriama su konkrečiomis įgyvendinimo problemomis, kurios aptiriamos kituose skyriuose.

2.1. Skundai ir pažeidimai

Pažeidimų nagrinėjimo procedūra yra itin svarbi užtikrinant teisingą Bendrijos teisės taikymą. Apie 70 % skundų galima išnagrinėti prieš išsiunčiant oficialų pranešimą, apie 85 % skundų – prieš pateikiant pagrįstą nuomonę, o 93 % – prieš priimant Teisingumo Teismo sprendimą.

Lyginant 1999–2002 m. ir 1999–2006 m. laikotarpius, vidutinė pažeidimų išnagrinėjimo trukmė, skaičiuojama nuo bylos užvedimo iki ieškinio pareiškimo Teisingumo Teisme pagal EB sutarties 226 straipsnį, sutrumpėjo nuo 28 iki 23 mėnesių. Procedūros dėl nepranešimo apie nacionalines priemones, kuriomis į nacionalinę teisę perkeliama direktyvos, tebetrunka vidutiniškai apie 15 mėnesių. Vidutinė bylų, pradėtų gavus skundą, ir savo iniciatyva pateiktų

¹ COM(2007) 502, 2007 9 5.

² SEC(2008) 2854 ir SEC(2008) 2855.

ieškinių nagrinėjimo trukmė sutrumpėjo nuo maždaug 39 iki 35 mėnesių. 2007 m. pagal Sutarties 228 straipsnį Teisingumo Teismui antrą kartą perduotos septynios bylos, o 2006 m. – dešimt bylų.

2007 m. pabaigoje Komisija tvarkė daugiau kaip 3400 skundų ir pažeidimų bylų. Nuo 2006 m. bendras bylų skaičius išaugo 5,9 %, o procedūrų dėl nepranešimo apie perkėlimo priemones padaugėjo 32,3 %. Skundai sudarė 35,9 % visų bylų arba du trečdalius visų bylų, kurios nesusijusios su vėlavimu perkelti teisės aktus į nacionalinę teisę – tai yra 8,7 % mažiau nei 2006 m. Naujų savo iniciatyva pradėtų bylų skaičius sumažėjo 9,4 %. 2007 m. sausio mėn. gauta vidutiniškai 99,07 % pranešimų apie visų priimtų direktyvų perkėlimo į nacionalinę teisę priemones, kuriuos buvo reikalaujama pateikti; metų pabaigoje šis skaičius padidėjo iki 99,46 %. Šie rodikliai 2006 m. atitinkamai buvo 98,93 % ir 99,06 %. Vis dėlto, kalbant apie direktyvas, kurių perkėlimo terminas baigėsi 2007 m., 64,55 % pranešimų pateikti pavėluotai.

2.2. Peticijos

Europos Parlamentui pateikiamų peticijų, kurias nagrinėjant Komisijos prašoma pateikti informacijos, skaičius iš dalies priklauso nuo piliečių interesų. Dauguma peticijų nesusijusios su pažeidimų procedūra arba ši procedūra dėl peticijų nepradedama, tačiau iš jų Europos Parlamentas ir Komisija gauna naudingos informacijos apie piliečiams rūpimus klausimus.

Dauguma peticijų vis dar susijusios su aplinkos sektoriumi (146 iš maždaug 420 peticijų, visų pirma dėl oro, vandens ir akustinės taršos), 89 peticijos susijusios su užimtumu, socialiniais reikalais ir lygiomis galimybėmis (darbo teisė – 30, lyčių lygybė – 28, laisvas darbuotojų judėjimas ir socialinė apsauga – 25).

Pateikta daugiau kaip 20 peticijų dėl viešųjų pirkimų (visų pirma dėl miestų plėtros projektų Ispanijoje), apie 20 peticijų – dėl diplomų pripažinimo (visų pirma kelionių vadovų ir slidinėjimo instruktorių), 15 – dėl paslaugų ir dėl finansų įstaigų (Bendrijos vidaus mokėjimai). Atsižvelgdamas į peticijas Europos Parlamentas parengė su „Equitable Life“ susijusią ataskaitą. Pateikta daugiau kaip 30 peticijų, susijusių su teisingumu, laisvės ir saugumo sritimi. Pateikta 21 peticija dėl transporto, 16 – dėl mokesčių ir dėl muitų sąjungos (dauguma jų dėl netiesioginio automobilių apmokestinimo ir dvigubo tiesioginio apmokestinimo) ir 11 – dėl žemės ūkio.

2.3. Sektorių analizė

Vis dar sprendžiama daug skundų ir pažeidimų nagrinėjimo bylų, susijusių su aplinka, vidaus rinka, mokesčiais ir muitų sąjunga, energetika, transportu ir užimtumu, socialiniais reikalais, lygiomis galimybėmis, sveikata, vartotojų reikalais bei teisingumu, laisve ir saugumu – tai sritys, kurioms reglamentuoti priimama vis daugiau piliečiams itin svarbių teisės aktų.

Toliau pateikiama didžiausių, kai kuriuose svarbiuose sektoriuose kylančių problemų suvestinė analizė, kurioje aptariama daug įvairių klausimų. Išsamesnė informacija pateikta Komisijos tarnybų darbiniam dokumente „Padėtis įvairiuose sektoriuose“³.

Žemės ūkio sektoriuje taikoma daugiau kaip 2400 teisinių priemonių, daugiausiai – reglamentai. Ši teisinė bazė yra gana stabili, dažnai atnaujinami jos techniniai aspektai ir

³ SEC(2008) 2854.

nuolat peržiūrima politika. Dauguma teisės aktų taikomi tiesiogiai ir yra susiję su finansine parama rinkai, kuri valdoma taikant atitikties patvirtinimo mechanizmą, kad būtų išvengta neteisingų mokėjimų iš Bendrijos biudžeto. Dėl to dažniausiai valstybės narės pradeda įvairius teisinius veiksmus prieš Komisiją, o ne atvirksčiai. Valdymas užtikrinamas pasitelkiant daugiau kaip 140 komitetų ir ekspertų grupių. Šiame sektoriuje supaprastinimas įtvirtintas Bendro rinkų organizavimo reglamentu ir vyno bei vaisių ir daržovių sektorių reformomis. Nagrinėtos problemos, susijusios su kompleksinio paramos susiejimo sistemos taikymu tiesioginės paramos schemoms. Nemažai dėmesio skirta BŽŪP reformos patikrinimo tikslams, t. y. veiksmingesniam ir supaprastintam tiesioginės pagalbos teikimui, rinkai skirtos paramos priemonių modernizavimui, su klimato kaita susijusiems poreikiams, biologinės energijos gamybai, vandens išteklių valdymui ir biologinei įvairovei.

Vidaus rinkos ir paslaugų srityje toliau kyla įvairių klausimų ir pradedama daug pažeidimų nagrinėjimo procedūrų, pavyzdžiui, dėl tarpvalstybinių investicijų ir sveikatos priežiūros paslaugų. Vėlavimas perkelti teisės aktus į nacionalinę teisę tebėra problema – vėluojama finansinių priemonių rinkų, bendrovių teisės, kovos su pinigų plovimu, profesinės kvalifikacijos ir viešųjų pirkimų srityse. Dėl to pradėtos 206 pažeidimų nagrinėjimo procedūros⁴. Iš naujausių duomenų matyti, kad padėtis labai pagerėjo, tačiau reikia, kad tokia tendencija išliktų. Toliau reikia dėti daug pastangų valdymo priemonių srityje, pavyzdžiui, reikia kuo labiau išnaudoti trijų lygių finansinių paslaugų komitetų struktūrą ir bendrovių teisės bei kovos su pinigų plovimu ekspertų grupes.

Laisvo prekių, kurioms netaikomos derinimo priemonės, judėjimo srityje reikia imtis įvairių prevencinių priemonių ir užmegzti valstybių narių bei Komisijos dialogą dėl pranešimų ir naujų techninių taisyklių, parengtų remiantis Direktyva 98/34, projekto peržiūros. Taip būtų išvengta su nacionalinės teisės aktų ir Bendrijos teisės derinimu susijusių problemų ir prisidėta siekiant aiškumo, veiksmingumo ir apskritai geresnio reglamentavimo. Dauguma problemų išsprendžiamos per kelis mėnesius. Ši direktyva taip pat taikoma nacionalinės teisės aktams, susijusiems su informacinės visuomenės paslaugomis.

Laisvo prekių judėjimo acquis yra gana stabilus, tačiau kyla vėlavimo perkelti į nacionalinę teisę problemų. Dėl vėlavimo 2007 m. reikėjo pradėti 227 naujas pažeidimų nagrinėjimo procedūras. Daugiausiai sunkumų kyla dėl poreikio nuolatos vykdyti techninio pobūdžio atnaujinimą. Įgyvendinant REACH reglamentą dėl cheminių medžiagų, keletą metų pirmenybę reikėtų skirti agentūros steigimo ir kontaktinių centrų tinklo kūrimo darbams.

Sveikatos ir vartotojų apsaugos srityje dėl vėlavimo perkelti direktyvas į nacionalinę teisę pradėta daugiau kaip 330 pažeidimų nagrinėjimo procedūrų. Patikrinimai ir kitos specialios priemonės tebėra labai svarbūs užtikrinant maisto ir pašarų saugą. Išskirtinis dėmesys skiriamas bendradarbiavimo tinklo vartotojų apsaugos srityje stiprinimui, siekiant veiksmingai remti piliečių interesus.

Toliau sparčiai plėtojamas *transporto acquis*. Tebekyla problemų, susijusių su vėlavimu perkelti teisės aktus į nacionalinę teisę. Pirmenybė toliau teikiama keitimosi informacija gerinimui ir problemų sprendimui su valstybėmis narėmis. Padaryta pakankama pažanga pereinant prie Bendrijos ir JAV atviros oro susisiektimo erdvės. Gali būti, kad reikės atidžiai stebėti, kaip įgyvendinamos oro transporto keleivių, įskaitant turinčių judėjimo negalia, teisės. Patikrinimai išlieka pagrindine priemone oro ir jūrų saugai bei saugumui užtikrinti.

⁴ Jeigu nenurodyta kitaip, visi pateikti duomenys yra 2007 m. duomenys.

ES teisės aktai sparčiai plėtojami ir *energetikos* sektoriuje. Koordinuotas dujų tiekimo saugumas išlieka svarbiu uždaviniu, taip pat svarbu laiku ir teisingai taikyti trečiąją direktyvą dėl elektros energijos ir dujų vidaus rinkos rinkinį. Be to, reikėtų toliau vykdyti patikrinimus ir patikras, siekiant stebėti, ar laikomasi radiacijos ir branduolinės saugos srities taisyklių.

Muitinės ir tiesioginių bei netiesioginių mokesčių srityje, kurioje *acquis* taikymo sritis labai plati, o teisės aktai derinami ribotai, pradėta daug pažeidimų nagrinėjimo procedūrų ir daug kartų kreiptasi į Teisingumo Teismą dėl prejudicinių sprendimų – paprastai tai susiję su mokesčiais, visu pirma su PVM. Labai išaugo procedūrų, susijusių su nediskriminavimu taikant tiesioginius mokesčius, skaičius. Muitinės srityje reikia supaprastinti teisės aktus ir procedūras.

Užimtumo, socialinių reikalų ir lygių galimybių srityje buvęs didelis pažeidimų nagrinėjimo procedūrų, susijusių su vėlavimu perkelti teisės aktus į nacionalinę teisę, skaičius sumažėjo. Vis dėlto darbo krūvis išliko didelis socialinės apsaugos, laisvo judėjimo, darbo teisės, lygių galimybių ir kovos su diskriminacija srityse. Dėl žmonių sveikatai kylančio pavojaus, susijusio su profesinėmis ligomis ir nelaimingais atsitikimais, itin daug dėmesio reikia skirti darbuotojų sveikatos ir saugos direktyvoms, įskaitant statybų, jūrų ir kasybos pramonėms skirtas direktyvas.

Informacinės visuomenės srityje ir toliau kilo daug problemų dėl 2002 m. priimtos elektroninių ryšių reguliavimo sistemos neteisingo įgyvendinimo ir taikymo, todėl Komisija pasiūlė priemonių galiojančiai sistemai iš dalies pakeisti ir papildyti rinkinį. Gali padaugėti skundų, susijusių su neseniai iš dalies pakeistos Garso ir vaizdo žiniasklaidos paslaugų direktyvos įgyvendinimu. Vėluota į nacionalinę teisę perkelti Viešojo sektoriaus informacijos direktyvą, todėl atitikties vertinimas atliktas beveik dvejais metais vėliau.

Aplinkos teisės acquis yra išsamus ir juo siekiama plataus užmojo tikslų, jis taikomas valstybėse narėse, kuriose padėtis labai skiriasi, šį *acquis* administruoja daug ir įvairių vyriausybinių įstaigų, veikiančių skirtingais lygmenimis, be to, visuomenės susidomėjimas juo yra labai didelis. Daug problemų kyla dėl vėlavimo perkelti direktyvas į nacionalinę teisę ir neteisingo jų perkėlimo. Dėl pirmos iš minėtų prižasčių 2007 m. pradėtos 125 naujos pažeidimų nagrinėjimo procedūros. Taip pat reikia paminėti sektorių problemas, kurios išsamiai aprašytos komunikate „Europos bendrijos aplinkos teisės įgyvendinimas“⁵.

Siekta supaprastinti ir modernizuoti jau seniai galiojančius atliekų, vandens, oro ir pramoninių išmetamųjų teršalų srityse taikomus teisės aktus, siekiant padėti valstybėms narėms išspręsti su jų taikymu susijusias problemas. Atliekų pagrindų direktyva peržiūrėta, siekiant patikslinti apibrėžtis, konsoliduoti ir supaprastinti. Vis dar stipriai vėluojama atliekų tvarkymo srityje, pirmiausia dėl investicijų trūkumo. Be to, kad būtų įgyvendinta Miesto nuotekų tvarkymo direktyva, tūkstančiuose didesnių gyvenamųjų centrų reikia toliau plėtoti infrastruktūrą. Miesto nuotekų tvarkymo direktyva yra ankstesnių pastangų supaprastinti ir konsoliduoti įvairius teisės aktus pavyzdys. Tikėtina, kad padaugės bylų, nes baigiasi įvairių nuostatų taikymo terminai.

Akivaizdu, kad kyla didelių problemų dėl daugelyje miestų itin paplitusių oro kokybės, įskaitant sieros dioksido ir kietųjų dalelių, ribinių verčių laikymosi pažeidimų. Daug pastangų dedama pramoninių išmetamųjų teršalų srities taisyklėms supaprastinti. Tačiau labai vėluojama išduoti leidimus tūkstančiams pramonės įmonių, taip pat nuolat susiduriama su

⁵ COM(2008) 773.

sunkumais siekiant taikyti geriausias turimas technologijas ir atnaujinant susijusius dokumentus. Pažeidimų, susijusių su Poveikio aplinkai vertinimo direktyva, skaičius vis dar didelis, nors ir stabilus, tačiau daugėja bylų dėl Strateginio poveikio aplinkai vertinimo direktyvos. Kalbant apie klimato kaitą, siekiant visiškai įgyvendinti prekybos taršos leidimais sistema, įskaitant reikalavimus dukart per metus teikti ataskaitą, susiduriama su dideliais sunkumais. Toliau daroma pažanga pagal Paukščių ir Buveinių direktyvas pripažįstant saugomas teritorijas. Vis dėlto reikia dėti daugiau pastangų kai kurių buveinių ir rūšių apsaugai gerinti.

Sparčiai daugėja *teisingumo, laisvės ir saugumo acquis* sudarančių teisės aktų. Daugiausia sunkumų kyla užtikrinant, kad visai neseniai priimti teisės aktai būtų įgyvendinti laiku ir teisingai, taip pat tvarkant itin gausią korespondenciją, nagrinėjant skundus ir vykdant pažeidimų nagrinėjimo procedūras, kurių vis daugėja. Dėl 2008 m. pateiktos dešimties imigracijos ir prieglobsčio direktyvų perkėlimo į nacionalinę teisę tyrimo išvados gali būti pradėtos pažeidimų nagrinėjimo procedūros, tokios procedūros taip pat gali būti pradėtos dėl trečiųjų šalių piliečių teisių išplėtimo. Manoma, kad ir toliau bus teikiama daug klausimų ir skundų, susijusių su pagrindinėmis teisėmis, pilietybe ir laisvu asmenų judėjimu.

3. PRIORITETINIAI VEIKSMAI

3.1. 1 veiksmas. Prevencinių priemonių stiprinimas

Svarbu dėti daugiau pastangų pažeidimų prevencijos srityje, kad būtų užtikrintas veiksmingesnis Bendrijos teisės taikymas 27 nares turinčioje Europos Sąjungoje. Nustačius pažeidimus, dėl kurių piliečiai ir verslo atstovai negalėjo visapusiškai pasinaudoti Bendrijos teise, būtina imtis taisomųjų veiksmų. Komisija ir valstybės narės turi nuolat stengtis ištaisyti šią padėtį.

a) Tobulesnės teisinės priemonės

Dedamos didžiausios pastangos, kad būtų užtikrintas teisės aktų aiškumas, paprastumas, veiksmingumas ir įgyvendinamumas. Rengiant pasiūlymus, poveikio vertinimo etapu ir viso politinio proceso metu ypatingas dėmesys turi būti skiriamas įgyvendinimo, valdymo ir vykdymo užtikrinimo aspektams. Poveikio vertinimo gairės keičiamos, norint užtikrinti, kad įgyvendinimo ir vykdymo galimybės bei pasirinktos teisinės priemonės būtų kruopščiai išnagrinėtos.

Prireikus bus pasiūlyti reglamentai, susiję su techninėmis įgyvendinimo priemonėmis. Pavyzdžiui, priimti tarptinklinio ryšio tarifų srityje taikytini reglamentai, pateikti reglamentų dėl kosmetikos ir statybos produktų pasiūlymai, taip pat svarstomi su gyvūnų sveikata, biocidais ir tekstilės gaminiiais susiję reglamentai. Motorinių transporto priemonių sektoriuje taisyklių sistema šiuo metu įgyvendinama taikant Komisijos reglamentus. Reglamentai pasitelkiami reglamentuojamų profesijų direktyvoms ir energiją vartojančių gaminių ekologinio projektavimo techniniams standartams įgyvendinti. Priimti reglamentai dėl cheminių medžiagų harmonizavimo pasitelkiant REACH, taip pat pateikti reglamentų pasiūlymai abipusiam pripažinimui laisvo prekių judėjimo srityje stiprinti.

Pagal bendro sprendimo procedūrą svarstydami Komisijos pasiūlymus, Europos Parlamentas ir Taryba turėtų siekti teisės aktų aiškumo ir paprastumo.

b) Pasirengimas teisingam Bendrijos teisės įgyvendinimui

Komisija ir valstybės narės stengiasi gerinti direktyvų perkėlimą į nacionalinę teisę. Komisijos tikslas – užtikrinti, kad vykstant teisėkūros procesui kartu su naujų direktyvų pasiūlymais būtų pateikiami ir rizika pagrįsti perkėlimo į nacionalinę teisę planai, kuriuose būtų nurodyta, kokius veiksmus reikia atlikti, atsižvelgiant į direktyvų turinį ir galimus įgyvendinimo sunkumus. Komisija valstybėse narėse steigs atsakingųjų pareigūnų tinklus, kuriais bus naudojamosi į nacionalinę teisę perkelti visos naujas direktyvas, taip pat keičiamasi klausimais ir atsakymais internetu.

Rengiami praktiniai daugelio naujų direktyvų, įskaitant, reglamentuojamų profesijų, draudimo, bankininkystės, vertybinių popierių, bendrovių teisės ir vidaus rinkos apskaitos ir audito sričių direktyvas, perkėlimo į nacionalinę teisę seminarai. Įvairiose srityse toliau rengiami grupiniai posėdžiai, skirti perkėlimo į nacionalinę teisę klausimams. Reguluotojų grupės ir informacijos komiteto posėdžiai, skirti Garso ir vaizdo žiniasklaidos paslaugų direktyvos klausimams, rengiami dažnai, dėl to lengviau spręsti perkėlimo į nacionalinę teisę problemas. Pramonės taršos prevencijos ir kontrolės ekspertų grupė pertvarkoma į Pramoninių išmetamųjų teršalų ekspertų grupę, kuri turės daugiau su perkėlimu į nacionalinę teisę susijusių įgaliojimų. 2007 m. surengti šeši ekspertų grupės Paslaugų direktyvos įgyvendinimo klausimams skirti posėdžiai, 2008 m. numatyta surengti dar šešis posėdžius.

Jeigu teisinės priemonės yra sudėtingos, gali prireikti nustatyti ilgesnius jų perkėlimo į nacionalinę teisę terminus, pavyzdžiui, draudimo direktyvai „Mokumas II“ perkelti pasiūlytas trejų metų laikotarpis. Ypatingomis aplinkybėmis tam tikri perkėlimo elementai gali būti įvedami jiems nustatant skirtingus terminus; taip būtų galima geriau stebėti ir nustatyti vėlavimą ir anksti imtis taisomųjų veiksmų.

Be to, Komisija bendradarbiauja su valstybių narių administracijomis ir suinteresuotosiomis šalimis, siekdama, kad reglamentai būtų laiku įgyvendinami ir teisingai vykdomi – tuo tikslu tobulinamos valstybių narių procedūros, parengta standartinė skundo forma ir gairių dokumentas dėl oro transporto keleivių teisių reglamento.

c) Perkėlimo į nacionalinę teisę priemonių atitikties vertinimas ir netinkamo taikymo prevencija

Nemažai priemonių skirtos tam, kad būtų išvengta valstybių narių teisės neatitikimo Bendrijos teisei ir Bendrijos teisės taikymo, už kurį atsakingos valstybių narių administracijos, pažeidimų. Šios priemonės yra: į nacionalinę teisę perkeltų tekstų atitikties vertinimas, komitetų ir ekspertų grupių posėdžiai, patikrinimai, klausimynai, įgyvendinimo ataskaitos, tiriamosios misijos, išankstinis pranešimas apie naujų techninių reglamentų projektus, studijos arba analizės ir kt.

Atitikties vertinimas grindžiamas rizikos analize, atsižvelgiant į patirtį, susijusią su perkėlimo į nacionalinę teisę patikimumu, priemonės turinį, darbą, atliktą rengiantis teisės akto perkėlimui į nacionalinę teisę, ir suinteresuotųjų šalių ataskaitas.

Daugelyje sričių, įskaitant aplinkos apsaugos teisę, atitikties vertinimas yra labai svarbus, tačiau, pavyzdžiui, gyvulių pašarų ir žmonėms skirtų maisto produktų srityse valstybių narių kontrolės sistemos turi būti tikrinamos rengiant Maisto ir veterinarijos tarnybos patikrinimus. Kitokio pobūdžio patikrinimai taip pat atliekami tokiose srityse, kaip jūrų ir aviacijos apsauga bei saugumas ir branduolinė sauga.

d) Aktyvus valdymas. Komitetų ir ekspertų grupių vaidmuo

Apie 260 komitetų ir 1200 ekspertų grupių užtikrina *acquis* valdymą, atnaujina techninio pobūdžio reikalavimus ir padeda nustatyti, kokius teisinius pakeitimus reikia atlikti. Komitetai ir ekspertų grupės rengia aiškinamąsias gaires ir elgesio kodeksus, sprendžia konkrečias problemas ir ieško būdų teisės aktų taikymo veiksmingumui didinti. Vykdamas šiuos darbus taip pat labai daug prisideda NVO, įmonės ir kitos suinteresuotosios šalys. 2007 m. vien žemės ūkio sektoriuje 31 valdymo ir reguliavimo komitetas surengė 256 posėdžius, o patariamąsios ir ekspertų grupės – 118 posėdžių. Priimtos 38 gairės dėl augalų apsaugos produktų, šiuo atveju daugiausiai pastangų įdėta rengiant maisto saugos klausimams skirtus ekspertų posėdžius, konsultacijas ir mokymus. Finansinių paslaugų srityje trimis lygiais veikiančios komitetai padeda užtikrinti vienodą teisės aiškinimą ir taikymą, taip pat siekia gerinti praktinį valdymą.

3.2. 2 veiksmas. Informacijos teikimas piliečiams bei verslo atstovams ir jiems kilusių problemų sprendimas

Dėl didelės 27 valstybėse narėse galiojančios Bendrijos teisinės bazės taikymo srities apimties ir šios teisinės bazės masto neišvengiamai kyla daug klausimų ir abejonių, taip pat gaunama daug skundų. Piliečių ir verslo atstovų interesai geriausiai patenkinami, jeigu sprendimai randami greitai, netaikant oficialių procedūrų. Daugumą klausimų galima labai veiksmingai išspręsti iš pat pradžių pasikeičiant informacija ir bendrai sprendžiant problemas. Komisija į piliečių klausimus atsako per *Europe Direct*, Piliečių konsultavimo tarnybą, Europos vartotojų centrų tinklą (ECC-Net) ir *Eurojus*, taip pat daug darbo atlieka Komisijos tarnybos.

Bendrijos teisėje numatyti tam tikri mechanizmai, kuriais naudodamiesi piliečiai gali reikalauti, kad verslo subjektai nepažeistų jų teisių, pavyzdžiui, specialios skundų dėl oro transporto keleivių teisių nagrinėjimo procedūros, Universalių telekomunikacijų paslaugų direktyvoje nustatyta ginčų sprendimo procedūra ir bendradarbiavimas užtikrinant vartotojų apsaugos teisės aktų vykdymą. Komisija koordinuoja SOLVIT tinklą, kuriame valstybės narės, nepradėdamos teisminių procedūrų, drauge sprendžia tarpvalstybines problemas, kylančias suabejojus, ar valstybinės institucijos teisingai taiko vidaus rinkos teisę.

Be to, Komisija pradėjo EU PILOT projektą, kad galėtų sparčiau ir geriau atsakyti į klausimus bei spręsti problemas, kylančias dėl ES teisės aktų, kurie gali būti taikomi tik patvirtintus faktinę arba teisinę padėtį valstybėje narėje, taikymo. Projekte dalyvauja penkiolika valstybių narių. Jis pradėtas 2008 m. balandžio 15 d. Iki rugsėjo vidurio sistemoje užregistruota daugiau kaip 130 bylų, pradėtų tokiose srityse, kaip sveikata ir darbo sauga, socialinė apsauga, laisvas darbuotojų judėjimas, vizų klausimai, laisvas asmenų judėjimas, asmens duomenų apsauga, viešieji pirkimai, aplinkos apsaugos teisė, laisvas prekių judėjimas ir tiesioginiai bei netiesioginiai mokesčiai. Pirminis projekto vertinimas bus atliktas praėjus vieneriems metams.

Šiomis priemonėmis parodoma, kad Komisija ir valstybės narės yra tvirtai įsipareigojusios padėti piliečiams bei verslo atstovams, taip pat glaudžiau bendradarbiauti, kad būtų visapusiškai pasinaudota Europos Sąjungos teikiamomis galimybėmis.

3.3. 3 priemonė. Skundų ir pažeidimų nagrinėjimas. Prioritetų nustatymas pagal sektorius

Komisija turi nustatyti aiškius vykdymo užtikrinimo prioritetus, kad 27 valstybės narės turinčioje Europos Sąjungoje būtų veiksmingai ir efektyviai užtikrintas Bendrijos teisės vykdymas. Šiomis priemonėmis siekiama kuo didesnės naudos piliečiams ir verslo atstovams.

Šiuo tikslu Komisija pirmenybę turi teikti pažeidimų, kurių poveikis visuotinei gerovei didžiausias, nagrinėjimui. Komisija, pasitelkdama problemų sprendimo mechanizmus, pavyzdžiui, SOLVIT arba EU PILOT, nagrinės ir kitas bylas. Dažnai bylas, kuriose gali būti naudinga bendradarbiauti su valstybėmis narėmis faktinei ir teisinei su skundu susijusiai padėčiai nustatyti, veiksmingiau nagrinėti per minėtus mechanizmus, taip kiekvienam piliečiui užtikrinant geresnius rezultatus. Jei būtina, prašoma pradėti pažeidimų nagrinėjimo procedūrą. 2007 m. paskelbtame komunikate Komisija nustatė bendruosius prioritetus, numatydamą galimybę parengti kiekvieno konkretaus sektoriaus prioritetų nustatymo kriterijus. Taip Komisija užtikrins su visais klausimais susijusios veiklos tęstinumą, įvertindama tinkamiausias priemones greitiems ir geriems rezultatams pasiekti, tuo pačiu išsaugodama teisę pradėti oficialią procedūrą dėl bet kokių Bendrijos teisės pažeidimų ir išlaikydama 2002 m. Komunikate dėl santykių su skundų pateikėjais nustatytas garantijas⁶.

Komisijos tarnybų darbiniam dokumente „Padėtis įvairiuose sektoriuose“ (SEC (2008) 2854) pateikiami šie prioritetų pavyzdžiai:

- *Vidaus rinka ir paslaugos*. Politikos prioritetai pirmiausia susiję su Bendrijos teisės pažeidimais, 1) kuriais pažeidžiamos pagrindinės teisės ir dėl to daromas didelis poveikis piliečių teisėms, 2) dėl kurių kyla pavojus bendram sektoriuose taikomų teisės aktų veiksmingumui arba sukuriami svarbūs teisiniai precedentai arba 3) dėl kurių gali atsirasti didelis ekonominis poveikis vidaus rinkai arba konkrečiam jos sektoriui. Paslaugų sektoriuje daugiausia dėmesio skirta akivaizdžios diskriminacijos dėl pilietybės atvejams arba poveikiui, kuris daromas įvairioms svarbiuose sektoriuose veikiančių paslaugų teikėjų kategorijoms.
- *Finansinės paslaugos*. Klausimai, pavyzdžiui, investicijų ribojimas, grindžiamas nacionalinio saugumo aplinkybėmis arba poveikiu pensijų sistemoms.
- *Teisės į užimtumą, darbo teisė, socialinė apsauga ir kova su diskriminacija*. Nustačius prioritetus srityse, kuriose piliečiams kyla esminių padarinių, galima pasiekti kuo didesnės naudos kuo didesniame asmenų skaičiui. Bus taikomos papildomos priemonės, taip padedant piliečiams spręsti konkrečias jiems iškilusias problemas, ir stebima bendra padėtis, kad prireikus būtų imtasi tinkamų tolesnių veiksmų.
- *Pagrindinės teisės, laisvas asmenų judėjimas, imigracija, prieglobstis, pilietybė ir civilinė teisena*. Pirmenybė ir toliau bus teikiama problemoms, turinčioms didelį poveikį pagrindinėms teisėms ir laisvam judėjimui, taip pat civilinės teisės klausimams, susijusiems su santuoka ir tėvų atsakomybės reikalais. Bus taikomos papildomos priemonės, taip padedant piliečiams spręsti konkrečias jiems iškilusias problemas, ir bus stebima bendra padėtis, kad prireikus būtų imtasi tinkamų tolesnių veiksmų.
- *Aplinka*. Bendras kelių panašių pažeidimų nagrinėjimas taikant horizontaliąją procedūrą, pavyzdžiui, atliekų tvarkymo ir oro taršos srityse; dideli infrastruktūros projektai, pirmiausia tie, kuriems skiriamas Bendrijos finansavimas; pažeidimai, dėl kurių piliečiams dideliu mastu arba pakartotinai daroma tiesioginė žala arba rimtai nukenčia jų gyvenimo kokybė⁷.

⁶ COM(2002) 141.

⁷ Žr. COM(2008) 773.

- *Transportas*. Keleivių ir operacijų saugumas, taip pat tvarumo politika, kuria daromas didelis poveikis.
- *Energetika*. Veiksmai, turintys reikšmingą poveikį kovai su klimato kaita, ir veiksmai, kuriais užtikrinamas saugus ir konkurencingas energijos tiekimas.
- *Informacinė visuomenė*. Sisteminės svarbos klausimai, susiję su nacionalinių reguliavimo institucijų funkcionavimu, komunikacijų srityje kylantys vartotojų apsaugos klausimai (pavyzdžiui, Europos bendrasis pagalbos telefono numeris 112), televizijos reklamos taisyklės, nepilnamečių asmenų apsauga ir rasinės neapykantos kurstymo žiniasklaidoje prevencija, taip pat galimybės nediskriminacinėmis sąlygomis susipažinti su viešojo sektoriaus informacija.
- *Konkurencijos politika*. Veiksminga liberalizuotų tinklų pramonės šakų, pavyzdžiui, energetikos rinkų, konkurencija, įskaitant galimybę nediskriminacinėmis sąlygomis naudotis infrastruktūra ir finansinėmis paslaugomis. Neteisėtai skirtos valstybės pagalbos išieškojimas.

4. TEISĖS KEITIMAS ATSIŽVELGIANT Į PATIRTĮ

Acquis plėtojamas toliau, atsižvelgiant į jį įgyvendinant įgytą patirtį. Reikia stiprinti geresnio reglamentavimo procesą ir konkrečiame proceso etape pasirinkti kiekvienam klausimui spręsti labiausiai tinkančias priemones, užtikrinant, kad teisinės peržiūros metu būtų pateikta su taikymu susijusi informacija.

Kai kuriose srityse, pavyzdžiui, kietųjų dalelių poveikio oro taršai arba naudotų alyvų tvarkymo, teisiniais pakeitimais galima patobulinti tikslus, iš dalies pakeisti esmines nuostatas, atidėti įgyvendinimą ar, atsižvelgiant į patiriamus sunkumus, lanksčiau taikyti reikalavimus. Kitose srityse, pavyzdžiui, muitinės kodekso atveju, atliekami reikšmingi patobulinimai, supaprastinamos administracinės procedūros ir gerinamas valdymas. Struktūriniais sunkumams, kilusiems atvėrus elektros ir dujų rinką, spręsti skirtas trečiasis teisinių priemonių rinkinys. Maisto produktų ir gyvulių pašarų ženklavimo ir prekybos jais bei augalų apsaugos srityse pasiekti skirtingi teisės aktų išaiškinimo ir jų išdėstymo nauja redakcija etapai. Bendro laisvo prekių judėjimo pripažinimo srityje ir tokiuose sektoriuose, kaip automobiliai, medicininė įranga, farmacijos produktai ir pavėluoti mokėjimai, parengta arba rengiama daug teisės aktų, ypatingą dėmesį skiriant mažosioms įmonėms.

5. IŠVADOS

Šioje ataskaitoje pabrėžiama, kad reikia tęsti aktyvų Komisijos ir valstybių narių bendradarbiavimą bendram teisės valdymui užtikrinti ir drauge dirbti, kad piliečiams rūpimi klausimai būtų sprendžiami greitai bei gerai, taip pat kad būtų pašalinti pažeidimai – Europos Parlamentas pabrėžė šio aspekto svarbą. Geriausių rezultatų bus pasiekta derinant Komisijos ir valstybių narių veiksmus, pasirenkamus pagal konkrečias problemas. Komisija ir toliau atidžiai stebės, ar nėra pažeidimų. Ji taip pat toliau glaudžiai bendradarbiaus su Europos Parlamentu ir informuos jį apie Bendrijos teisės taikymo srityje vykstančius pokyčius ir juos aptars.

Ir toliau kyla sunkumų veiksmingo Bendrijos teisės taikymo srityje, pavyzdžiui, vėluojama perkelti direktyvas į nacionalinę teisę. Kai kuriose Bendrijos teisės srityse piliečiai ir verslo

atstovai tebetiekia daug pranešimų apie jų teisių, įtvirtintų Bendrijos teise, pažeidimus. Kitais metais Komisija daugiausia dėmesio skirs šiems veiksams:

- spęs labai dažnai pasikartojančio vėlavimo perkelti direktyvas į nacionalinę teisę problemą;
- stiprins prevencines priemones, taip pat atsižvelgs į nuolatinį poreikį parengti įgyvendinimo ir atitikties klausimų, kylančių rengiant poveikio vertinimus, analizę;
- gerins informavimą ir problemų sprendimą netaikant oficialių procedūrų, siekdama padėti piliečiams ir verslo atstovams; ir
- nustatys svarbiausių sričių prioritetus ir glaudžiai bendradarbiaus su valstybėmis narėmis, kad pažeidimai būtų greičiau pašalinami.